

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До 45-річчя заснування
кафедри української мови РДГУ

*Актуальні
проблеми
сучасної
філології*

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XVI

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2008

ББК 81   Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43   державного гуманітарного університету.
4   Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Ювілейний збірник, присвячений 45-річчю заснування кафедри української мови РДГУ, містить статті з актуальних проблем мовознавства, граматики, словотвору, лексикології, термінознавства, лінгвістики тексту, мовної освіти.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор   **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванок Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 29 травня 2008 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008.

орфографії із словотвором, будовою слова, орфоепією, фонетикою, морфологією, вплив діалектів на грамотність учнів, ефективність самостійної роботи над підвищенням орфографічної вправності, диференційований підхід на уроках з орфографії і т.ін. Учені запропонували різні підходи до системи орфографічних вправ, а саме: роботу над орфографічними помилками (О.М. Біляєв); методичні розробки вивчення правопису дієприкметників і дієприслівників, а також варіанти опрацювання правопису іменників, прикметників, числівників, займенників, прислівників, прийменників, часток (М.В. Бардаш); систему опрацювання фонетико-орфоепічного та орфографічного матеріалу (М.С. Вашуленко); вправи для поетапного формування у школярів орфографічних навичок (І.М. Хом'як); диференціацію вправ у залежності від характеру орфограм (Л.Г. Райська); систему орфографічних алгоритмів (М.М. Николин). Кожна система вправ охоплює лише певний аспект навчання орфографії в школі, що залишає можливості для майбутніх наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бардаш М.В. Навчання орфографії у 5-6 кл. восьмирічної школи (при вивченні частин мови): Дисертація ... канд. пед. наук. – К., 1962. – 451 с.
2. Біляєв О.М. Робота над орфографічними помилками учнів. Дисертація ... канд. пед. наук. – К., 1954. – 329 с.
3. Вашуленко М.С. Робота над орфоепією як одна з умов формування в учнів 1-3 класів навичок орфографічного письма. – К., 1975. – 196 с.
4. Караман О.В. Формування в учнів орфографічних умінь і навичок у процесі вивчення фонетики: Дисертація ... канд. пед. наук. – К., 1994. – 191 с.
5. Николин М.М. Формування орфографічних умінь і навичок учнів в умовах диференційованого вивчення укр. мови: Автореф. дисертації ... канд. пед. наук. – Тернопіль, 1996. – 24 с.
6. Райська Л.Г. Підвищення орфографічної грамотності учнів у процесі вивчення української мови в 10-11 кл.: Дисертація ... канд. пед. наук. – К., 1991. – 175 с.
7. Симоненкові Л.Н. Орфоепія та орфографія на уроках фонетики у 5кл.: Дисертація канд. пед. наук. – К., 1958. – 286 с.
8. Хом'як І.Н. Связь в обучении орфографии и словообразования на уроках украинского языка в 5-6 классах: Дисертація ... канд. пед. наук. – К., 1989. – 197 с.
9. Хом'як І.М. Лінгво- методичні засади навчання орфографії української мови в основній школі. Дисертація ... докт. пед. наук. – К., 2001. – 412 с.
10. Яворська С.Т. Формування в учнів орфографічних умінь і навичок у процесі вивчення будови слова і словотвору (на матеріалі шкіл з рос. мовою навч.). Автореферат дисертації ... канд. пед. наук. – К., 1997. – 24 с.

РЕЗЮМЕ

В статтє рассматриваются особенности методики изучения орфографии в диссертационных работах украинских лингводидактов. Также анализируются системы орфографических упражнений, разработанные диссертантами.

УДК 81'276.3:378.14–057.875

Людмила МЕЛЬНИК

МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ І КУРСУ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Стаття присвячена проблемі формування мовленнєвої компетенції студентів-першокурсників на практичних заняттях із практикуму української мови в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання.

Ключові слова: мовленнєва компетенція, мовленнєві вміння, мовленнєва культура, кредитно-модульна система навчання.

Сучасний зміст мовного навчання полягає у формуванні всебічно розвиненої людини, яка може комунікативно виправдано використовувати мовні засоби у спілкуванні, тобто у забезпеченні мовної й мовленнєвої компетенції та загальної культури. Нове державницьке життя України вимагає вищого рівня духовних цінностей, якого ми поки що не сягнули. Сучасне українське суспільство, на жаль, не вражає високою культурою та етикою мовного спілкування, ні українською, ні іншомовною. Це має неабиякий вплив на наші навчально-мовні проблеми. Мовна освіта в Україні передбачає вдосконалення технологій навчального процесу. Зважаючи, що роль української мови в нашому суспільстві значно зросла, мовна і мовленнєва компетенція студентів-філологів ґрунтується на усвідомленні основної функції мови – комунікативної, яка забезпечує мовленнєву діяльність її носіїв і впливає на їх духовний розвиток. Сучасний зміст мовного навчання відзначається діяльністю спрямованістю, взаємозв'язком мови і мислення, мови і культури, одночасною орієнтацією на спілкування та пізнання.

Формуванню мовленнєвої компетенції присвятили свої дослідження Бацевич Ф., Богуш А., Веніч Н., Горошкіна О., Донченко Т., Колшанський Г., Лобода Г., Нікітіна А., Пентилюк М., Хорошківська О. та інші. Мовленнєва компетенція охоплює не тільки знання мовної системи й володіння мовним матеріалом (мовленням), а й передбачає дотримання соціальних норм спілкування, правил мовленнєвої поведінки, знання, уміння й навички необхідні для розуміння чужих і породження власних програм мовленнєвої поведінки. Мовленнєва компетенція спирається на загальні закономірності навчання української мови – постійну увагу до матерії мови, її звукової системи; оцінку виражальних можливостей рідної мови, розвиток мовного чуття, дару слова; випереджаючий розвиток усного мовлення; залежність мовленнєвих умінь від знань граматики і словникового складу. За визначенням академіка Богуш А.М., мовленнєва компетенція – „вміння адекватно й доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні

(міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення” [1, 162]. М. Пентилюк зазначає: „Мовленнєва компетенція – поняття комплексне. Вона, спираючись на мовну компетенцію, включає систему мовленнєвих умінь (уміння вести діалог, сприймати, відтворювати і створювати усні й писемні монологічні висловлювання різних видів, типів, стилів і жанрів та ін.), що слугуватимуть учням для спілкування в різних життєвих ситуаціях” [6, 9].

Головною метою стандартизованої мовної освіти на першому курсі факультету української філології із практикуму української мови є продовження формування комунікативної компетенції, що базується на знаннях, уміннях і навичках, здобутих студентами при вивченні рідної мови у шкільному курсі навчання. У мовленнєвому спілкуванні прийнято виділяти три аспекти: інтерактивний, комунікативний, перцептивний. Мовці таким чином набувають соціально-комунікативного досвіду – здатності вступати в контакти між собою, взаємодіяти, обмінюючись інформацією, сприймати і розуміти один одного. В результаті відбувається активне формування комунікативної компетенції.

Викладаючи „Практикум з правопису української мови”, ставимо перед собою завдання: продовжувати формувати національно свідому мовну особистість, яка вільно і комунікативно виправдано послуговується мовними засобами, продукує висловлювання різних жанрів, типів і стилів мовлення, що є характеристикою освіченості людини і народу загалом. Мовленнєвий розвиток – елемент формування духовної культури людини, що ушляхетнює її життя, збагачує сферу спілкування з іншими людьми. Тому вся система вивчення курсу „Практикуму з правопису української мови” підпорядкована формуванню мовленнєвої культури, мовленнєвої компетенції.

Актуальність питання високоефективної вищої освіти пов'язана сьогодні ще й з тим, що Україна приєдналася до Болонського процесу навчання, це є визначальним державним пріоритетом, без реалізації якого неможлива майбутня процвітаюча Україна. Слід зауважити, що один з найголовніших чинників, який зумовив необхідність ініціювати Болонський процес, – прагнення ліквідувати дедалі зростаючу

неконкурентність європейської вищої освіти, – цей факт підкреслюється в Лісабонській конвенції (1997) та Сорбонській (1998) і Болонській (1999) деклараціях. Виробляючи загальну модель української вищої освіти в контексті Болонського процесу, потрібно додержуватися принципу, що кожна модель, яку належить втілити в життя, окрім оптимальної виваженості й системної взаємоузгодженості всіх складових частин, має бути спрощеною до розумних меж, отже, максимально зрозумілою. Основне реформування, на наше переконання, має проводитись на полі конкретних спеціальностей.

Слід зауважити, що, запроваджуючи кредитно-модульну систему навчання на I курсі із практикуму української мови, зустрічаємо певні труднощі. Така система навчання має свої переваги, досягнення. З одного боку, запровадження двоступеневої структури вищої освіти, використання єдиної системи кредитних одиниць, спрямовує викладачів і студентів на постійну творчу працю, дозволяє осмислювати розділи курсу загалом, систематизувати, порівнювати отримані знання, обирати оптимальні методи, прийоми й засоби навчання. Завдяки відкритості та демократичності рейтингової системи навчання і гласності підсумкового контролю можливо вільно здійснювати самоконтроль, вибирати рівень засвоєння та теми вивчення навчального матеріалу. Однак, з другого боку, слід остерігатися нівеляції національних особливостей вітчизняної системи навчання. Викладаючи практикум з правопису української мови, розуміємо, що входження в Болонську систему навчання нам дається особливо важко. Ми не можемо щозаняття здійснювати поточний контроль знань усіх студентів академічної групи, оскільки кількість студентів (30–36) не відповідає вимогам наповненості груп за цією системою навчання. Не заплановано годин на індивідуальну, самостійну роботу з першокурсниками, які особливо потребують додаткових занять у позааудиторний час. Небагато першокурсників-філологів уміють адекватно й доречно практично послуговуватися рідною мовою, вільно висловлювати власні думки в усній і писемній формі, активно використовувати мову як засіб спілкування і самовираження. Як показує досвід роботи у вищій школі, останніми роками спостерігаємо, що більшість

студентів-першокурсників мають недостатньо сформовані мовленнєво-комунікативні вміння: бідний словниковий запас, уживання русизмів, діалектизмів, просторіч, слів-паразитів; одноманітність синтаксичних конструкцій; відсутність образності мови; невміння логічно й грамотно висловлювати власні думки і будувати зв'язні висловлювання відповідно до заданої комунікативної ситуації. Відчувається також відсутність належної кореляції між теоретичними знаннями із рідної мови і практичними мовленнєвими вміннями. Студенти слабко аргументують і відстоюють власну думку, аналізують і редагують власне і чуже мовлення; психологічно не підготовлені до публічних виступів тощо. Очевидно, причина в тому, що молодь мало читає україномовну художню літературу, не вміє працювати з словниками, надає перевагу сучасним інформаційним технологіям (телебачення, комп'ютер тощо), а не живому спілкуванню. Чимало зусиль необхідно прикласти у роботі із такими студентами, мотивувати їх до самоосвіти, щоб надолужити знання фактичного матеріалу з української мови, посилювати практичну спрямованість змісту навчання мови та надавати пріоритету формуванню умінь і навичок мовленнєвої компетенції.

Насамперед для успішного формування мовленнєвої компетенції студентів-першокурсників факультету української філології потрібно добирати і впроваджувати найбільш доцільні вправи-завдання, в основу яких покладено мовленнєво-мислительні процеси і принципи, що сприятимуть глибокому опануванню будь-якої теми із практичного курсу.

Пропонуємо деякі зразки таких навчально-тренувальних вправ.

Вивчаючи тему „Відокремлені означення”, запишемо міні-диктант, до якого потрібно підібрати заголовки, пояснити вживання розділових знаків, висловити власні думки, своє ставлення до змісту написаного. Таке завдання має естетико-етичний характер, оскільки формує у студентів шанобливе ставлення до мовних явищ, виховує повагу до рідного слова.

Українське слово, найчарівніше, найзадушевніше, входить у нашу свідомість із молоком матері. Воно, виплекане народом, є найбільшою духовною цінністю.

Зронене в горі, слово повне печалі і суму. Сказане в радості, воно бринить співом соловейка. Рідне українське слово – як запашна рута-м'ята, як роса ранкова, як зоря вечірня...

Дороге наше слово захоплює всіх – багате фразеологізмами, стилістичною різнобарвністю, мелодійністю і милозвучністю.

При вивченні теми „Синтаксис складного речення” пропонуємо міні-тексти із роману Михайла Стельмаха «Дума про тебе». Пояснивши в ньому розділові знаки, намалюємо схему речення, з'ясуємо підкреслені орфограми. Студентам даємо завдання висловити власні думки щодо трактування автором кохання, розуміти значення слова „рахманний”.

Небагато свят має людське серце, і найбільше з них – кохання; в одних воно розквітає, мов дивовижна іванокупальська папороть, у других – пристрасним гіркуватим полином, а в третіх – рахманним спокоєм, що народжує лагідних доброоких дітей, які найбільше люблять ходити за плугом, сіяти зерно, садити сади.

Ознайомившись із значенням слова „рахманний” за тлумачним словником (лагідний, смирний, тихий, спокійної вдачі), пропонуємо цікаву легенду про те, як потрапило це слово у нашу мову. Легенда виникла на підставі подій, описаних у давньогрецькій повісті „Александрія”. Існує й український, галицький, варіант про враханів (рахманів), людей, які жили в якійсь заморській країні і завжди постили. Лише раз на рік, на так званий враханський Великдень, вони дозволяли собі їсти м'ясо (дотепер на Галичині побутує приказка „Постимось, як рахмани”).

Упроваджуємо на кожному занятті „п'ятихвилинку” – виправлення мовленнєвих помилок. Наприклад: я вибачаюсь, пробачте мене, оточуючий світ, мені прийшло на розум, відноситься з повагою до товариша, стерти дошку, висловлюю мою власну думку, хворий грип, помилитися по неувважності, заступник декана по науковій роботі, приймати міри, написав два реферата, в будь-якому випадку, дякую вас та інші.

Постійно дається завдання студентам віднайти у пресі, по радіо, телебаченню, на афішах мовні огріхи, озвучити їх на заняттях, виправляючи мовленнєві помилки.

Редагування речень також має неабиякий вплив на

формування мовленнєвої компетенції. Час від часу на заняттях потрібно пропонувати відкоректувати речення на зразок: *Навчитися чистій мові можна лише шляхом наполегливої праці. Читаючи книгу, на думку спало несподіване. Я хочу сказати слідує. Моє пропозиція, я рахую, являється самим лучним. Всім проживаючим на території гуртожитка треба здати справки про прививку проти дифтерії. Всім бувшим студентам необхідно повернути бібліотечні книги.*

Помічено, що в діалогічних вправах є суттєві утруднення щодо швидкого вибору слів для адекватного відтворення думок. Це призводить до мовленнєвих недоліків. Найбільш типові із них такі: велика кількість пауз, семантично не оправдані повтори окремих звуків, складів і цілих словосполучень, вживання великої кількості так званих слів-паразитів: *це, таки, як його, ну, от, наприклад* тощо. Для удосконалення мовленнєвої компетенції студентів практикуємо діалогічне мовлення. Характерно, що допущені помилки усвідомлюються і коректуються всіма студентами, це дисциплінує мовленнєву діяльність, учить їх контролювати виразність і зміст висловлювань. Повторюючи будь-яку тему з орфографії, морфології, синтаксису, варто запроваджувати творчо-навчальні діалогічні вправи.

Формуємо мовленнєву компетенцію студентів у процесі вмілого використання ними ілюстративного матеріалу із літературних творів, що одночасно підкріплює теоретичні фахові знання. Наприклад, з'ясовуючи відокремлення непоширених узгоджених означень, добираємо такі речення із творів Тараса Шевченка.

І оживе моє побите убоге серце, нерозкрите, голодне. Ти взяла мене, маленького, за руку і в школу хлопця одвела. Ти нас з України загнав, голих і голодних, у сніг на чужину. А я, юродивий, на твоїх руїнах марно сльози трачу. Аж ось і сам, високий, сердитий, виступає. Серед села вдова жила у новій хатині, білолиця, кароока і станом висока.

Робота з літературними творами формує у студентів емоційно-ціннісні уміння і навички, збагачуючи особистісно, розвиває мислення.

При написанні творчих робіт студентами найвиразніше виявляється вміння послуговатися

добірним українським словом. Твори як продукт самостійного мислення неможливі без цілого комплексу сформованих в студентів умінь і навичок. Головні з них – уміння ґрунтовно, правильно, логічно, послідовно, точно висловлювати власні думки у міні-творах (твори-описи, твори-роздуми, твори-розповіді), які виконуються майже на кожному занятті.

Третя модульна контрольна робота із практикуму – твір-опис картини Сергія Васильківського „Козачий пікет”. Це допомагає сприймати мову як мистецьке явище, що має інтелектуальну, етичну й естетичну цінність, виховує патріотичні почуття.

Отже, проблема мовленнєвої компетенції студентів-філологів в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання потребує відповідної праці викладачів та наполегливої самопідготовки першокурсників. Практичний курс української мови через слугування завжди і скрізь лексичними, морфологічними й синтаксичними засобами мови відповідно до стилів і типу мовлення, через добірку змістовно-вдалих навчально-тренувальних вправ вдосконалює мовленнєву компетенцію молодих людей.

Високий рівень сформованості мовленнєвої компетенції дасть можливість критично оцінювати якість свого мовлення, знаходити в ньому помилки, недоліки, сприятиме бажанню і вмінню усувати їх, послуговуючись різного типу словниками, довідниками, популярними лінгвістичними виданнями, постійно

збагачуючи своє мовлення комунікативно доцільними виражальними засобами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Компетентісний підхід до мовленнєвого розвитку дошкільників // Педагогічна і психологічна науки в Україні. Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України у 5 томах. / Том 2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – К.: „Педагогічна думка”, 2007. – С. 155–170.
2. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема // Дивослово, 2006. – №5. – С. 2–5.
3. Ключек Г. Вища літературна освіта в контексті Болонського процесу // Дивослово, 2006, – №1. – С. 2–6.
4. Лобода Г. До проблеми мовної підготовки майбутніх учителів. // Вивчаємо українську мову та літературу, 2006. – №3. – С. 12–13.
5. Пентилюк М. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови // УМЛПШ, 1999. – №3. – С. 8–10.
6. Пентилюк М., Горюшкіна О., Никітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови // Дивослово, 2006, №1. – С. 15–20.
7. Федоренко Ю. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування // Рідна школа, 2001. – №1. – С. 63–65.

РЕЗЮМЕ

В статтє рассматривается проблема формирования языковой компетенции студентов-первокурсников на практических занятиях практикума украинского языка.

УДК 811.161.2'651.74

Людмила ОЛЕКСІЄВЕЦЬ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

У статті досліджено використання лексичних засобів в оформленні ділових паперів, у професійному і непрофесійному спілкуванні.

Ключові слова: терміни, професіоналізми, синоніми, пароніми, документ, іншомовні слова.

Зміст текстів офіційно-ділового стилю реалізується у мові і через мову. Мова є критерієм освіченості та індивідуальності людини. Як зазначав український мовознавець О. Потебня, „мовна індивідуальність виділяє людину як особистість і чим

яскравіше ця особистість, тим повніше вона відображає мовні якості суспільства”.

Використання мовних одиниць у текстах документів різних видів регулюють стильові норми офіційно-ділового стилю – правила відбору і організації

ЗМІСТ

Розділ I. Актуальні проблеми синтаксису.....	3
Шульжук К.Ф. Проблема моделювання складного речення	3
Шкарбан Т.М. Часові параметри предикативних одиниць у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	9
Давнюк С.В. Особливості використання засобів зв'язку у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю	12
Щербачук Н.П. Функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні	16
Шульжук Н.В. Фразеологізовані конструкції у структурі складного речення діалогічного мовлення.....	21
Ричагівська Ю.Є. Стилiстична багатозначність складних безсполучникових конструкцій у поетичному мовленні.....	25
Парфенюк Л.А. Словосполучення як будівельний матеріал для речення в сучасній малій прозі.....	28
Розділ II. Проблеми морфології та історії граматичних форм у слов'янських мовах.....	32
Мединська Н.М. Семантична диференціація прикметникової ознаки.....	32
Мандрик Н.В. Розвиток граматичної думки в Україні XIV–XVII ст	37
Кашуба Н.П. Варіативне керування дієслів родовим та знахідним відмінками в сучасній словацькій мові	41
Розділ III. Актуальні проблеми лексикології, лексикографії, діалектології, термінознавства.....	46
Вокальчук Г.М., Максимчук В.В. Семантичні особливості авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини.....	46
Гаврилюк Н.В. Лексикографічне опрацювання індивідуально-авторських новотворів (на матеріалі інновацій неокласиків).....	50
Тимочко О.Б. Словник авторських новотворів у поезії Грицька Чубая.....	54
Адах Н.А. Прикметникові новотвори у словнику Василя Барки	57
Кірілкова Н.В. Діалектна фразеологія Рівненщини	61
Войцешук Л.А. Афористичні вислови в мові української класичної драматургії.....	63
Совтис Н.М. Польські письменники XVI–XIX ст. з етнічних українських територій і їх роль у збагаченні словникового складу польської мови за рахунок українізмів	66
Степанова О.І. Метафора у сфері сучасної терміносистеми.....	72
Жирик О.А. Модифікація семантичної структури стилістично транспонованих термінологічних одиниць.....	75
Павлова О.І. Музична терміносистема як об'єкт зіставних досліджень.....	81
Розділ IV. Актуальні проблеми лінгвістики тексту, зіставного мовознавства	89
Деменчук О.В. Методологія лінгвістики чуттєвого сприйняття: гносеологічні передумови експерієнціальної номінації.....	89
Сербіна Т.Г. Модифікація логоепістем у газетних текстах	92
Потапчук С.С. Реалізація якісних ознак моральної чистоти в паремійних одиницях англійської та української мов	96
Чеберяк А.М. Жанрово-стильові особливості відкритого листа.....	101
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	108
Лещенко Г.П. Основні складові комунікативної методики роботи з текстом.....	108
Свірчук Т.І. Поняття компетентності та компетенції у працях сучасних педагогів та лінгводидактів	115
Крижанська О.М. Шляхи виховання та формування україномовної особистості	122
Антончук О.М. Аналіз дисертаційних досліджень із методики навчання орфографії.....	127

Мельник Л.Л. Мовленнєва компетенція студентів-філологів I курсу в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання	131
Олексієвець Л.С. Особливості використання лексичних одиниць у діловому мовленні.....	135
Кузьмич О.О. До проблеми вивчення складносурядних речень.....	139
Мушировська Н.В. Теоретичні засади формування вмінь сприймати усне і писемне мовлення.....	142
Бобрикова Ю.В. Формування поетичної культури як джерело засвоєння високих форм мовлення старшокласників	147
Вокальчук Є.Л. Актуальні проблеми культури мови в українському спортивному теледискурсі	152
Гетманчук Н.О. Комплексне вивчення прийменника як засіб формування мовно-мовленнєвої особистості студента	156
Шевчук Т.Б. Вивчення формально-семантичних відношень між твірною і похідною основами у ВНЗ	165

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології.
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XVI

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81   Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43   державного гуманітарного університету.
4   Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору 14.10.2008. Підписано до друку 29.05.2008.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови